

Виходить у Львові що дні (крім неділь і гр. кат. свят) о 5-й годині по полуночі.

Редакція і Адміністрація: улиця Чарнецького ч. 12.

Письма приймаються лише франковані.

Рукописи звертаються лише на окреме жадання і за зложенем оплати поштової.

Рекламації незапечатані вільні від оплати поштової.

Передплата у Львові в агенції днівників пасаж Гавмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінції:

на цілий рік К 4·80
на пів року " 2·40
на четверть року " 1·20
місячно . . . " 40

Поодиноке число 2 с.
З поштовою перевіскою:

на цілий рік К 10·80
на пів року " 5·40
на четверть року " 2·70
місячно . . . " 90

Поодиноке число 6 с.

НАРОДНА ЧАСОПІСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Вісти політичні.

(До ситуації. — З угорського сойму. — Франція а справа македонська.)

Fremdenblatt, обговорюючи новий військовий закон, підносить, що закон супротив того, що правительство відступило від наміреного покликання до служби доповідаючої резерви, став о много лагідніший, і парламент повинен бути вирозумілий на ті точки військового предложення, котрих не можна так точно, якби хотілося, висказати. Впрочому там, де нема поступу, мусить прийти упадок. — N. fr. Presse каже, що предложення військове досі ще не має запевненої більшості в палаті, бо послідні пояснення, які дав пан Міністер оборони краєвої граф Вельзергейм в військовій комісії, не вдоволили радикальніших сторонництв.

На суботнішньому засіданні угорського сойму промавляв посол Мезефі проти військового закона, і остро виступав проти бесіди графа Юл. Андрашого. Свою промову закінчив внесенням о заведенні угорського язика в армії. По відповіді гр. Андрашого перервано дальші наради до понеділка.

Французький міністер загорянських справ п. Делькасе предложив палаті послів справо-

здане зі своєї дипломатичної акції в македонській справі. Почин до виголошення т. з „Жовтої книги“ вийшов певно не лише з дотичних інтерпеляцій послів, бо на них можна було відповісти богато поверхоніші, але також і від інтересованих держав. Держави прийняли посередництво Франції очевидно тому, она як не інтересована безпосередньо в балканській справі, може найскоріше заняти безстронне становище, змагаючи лише до оборони мира на балканськім півострові та усунення турецких надужитий над християнським населенем. Жовта книга мала доказати згідність та солідарність Росії, Австроїї і Італії в поступуванню щодо балканських справ та стати рішучою пригадкою для Порті, що вже найвісіший час приступити до реформ на Балкані, коли там не має вибухнути луна ворохобні, котрій держави не могли би відмовити своєї помочі. Жовта книга представляє всі дотеперішні дипломатичні заходи держав в македонській справі. Перший почин дала австрійська дипломатія, звернувшись ще перед роком увагу кабінетів на те, що в Македонії приготовлюється ворохобня против башибузуків жостокостій і турецького ярма. Німецька дипломатія зовсім не зважала на цю поту і про неї навіть немає згадки в Жовтій книзі. Французький та італіанський кабінет сейчас при-

ступили до виміни гадок з Петербургом і Віднем. При кінці лютого архіканць Франц Фердинанд поїхав до Петербурга, а то посунуло чимало справу порозуміння наперед. Зараз опісля припоручено Порті, як і правительствам в Софії і Білгороді велику осторожність в македонській справі, а султанові представлено конечність переведення реформ. При кінці марта почалися збройні перепалки, які Порта представляла зразу звичайним розбігацтвом і вислава проти него башибузуків. Амбасадори замахали усунення диких башибузуків з Македонії і заведення правильного війска. Султан виконав то, а було оно потрібне і для Туреччини, бо через літо скріпилися заговори і лише збройна сила правильного турецького війска змогла їх здергати від загальної ворохобні. Однаково ворохобничого духа піддержував настрай в Болгарії з нагоди 25-літньої річниці визволення з підтурецького ярма. В серпні і вересні два рази зібралися македонський комітет, пропагуючи ідею оружного виступлення в Македонії, а відтак настушили торжества з Шици, на котрих Росія була презентована великим князем і съвітлою дружиною, так що всідно-полудневі Славяні уважали то за знак, що Росія подастиме оружну поміч, коли лише піднесуть сл. В Болгарії, Македонії, Старій Сербії подавали собі з уст до уст і зворушене росло з дня на

1)

УАНГ-МІНГ-ТСЕ.

Хіньські повісті.

(З польського — В. Серошевського)

Сонце заходило над долиною Уанг-Мо-Хі. Мідяне его съвітло совгалося як лагідно по цвітучих горбках і кидало тут і там на їх склони довгі тіні від присадкових помаранчевих дерев, від струнких, перістих пальм і високих, дрожачих бамбуksів. З подувом теплого вітру пили над околицю тихі, срібні і одностайні шипости, бо то була пора спускання води з горішніх ріжевих піль на долішні. Отже всюди лилися єї потоки. Блідо поблизували они на горбках зіпд ясних оксамітів ріжевих китиць, зіпд темних щіток цукрової тростини; по дорозі роз'яснювали на склонах гущавини лісів, де цвіли жовті і червоні азалії, де вилися мідянолисті, олійні дриянди. Чим раз ширше розливалися води в долині серед рудих, съвіжо оброблених піль, і творили пятна і смуги годубо-срібні.

Під погідним небом та ясна, смарагдова земля, перетягана яркими нитками і платками вод, була подібна дійстю до богатого, узористого, лисучого хіньського образу.

Середину долини котила поважно мутні філії широка Та-Шуей-Хі, стиснена дужими греблями і охоронними валами. Густо сяяли вздовж єї берегів порцеляново-срібні, голубі, червоні дахи міст і місточок; жовті, потрійні ока-

ни пагод блищаля серед дерев, як стирти щирого золота. А далі, на долині, съвітлич довкола ясні фанзи¹⁾ селян, численні як рої звізд. Їх білі мури тонули звичайно в зелени садів, але поливані, тяжкі, рогаті дахи здіймалися всюди понад окруженем, аби добродійні вітри Фонг-Шуей могли їх обвівати, та стояли на висічих місцях, аби зрадливі Фонг-Шуей підземних вод не исовали підвальні стовпів будівлі, не затрували своїм віддихом їх мешканців.

Недалеко фанзи, критої червоною дахівкою, на вершину горбка, засадженого кущами чаю, працювало двох людей, одітіх в сині, напікілові шаравари і подібні кафтани. Повзали зігнені низько серед рядів сірих, маленьких деревець, пололи бурян, перекопували землю і обкладали обдерти вже з листя ростину горсточками компосту. Великий, оплетений соломою імбрук порцеляновий і зверхня одіж селян лежали подальше.

Старший працював пильно, не підносячи на хвилю голови, молодший хвилями споглядав крадьком на сусідній горбок, де рівною видко було робітників і звідки доносилися веселі звуки пісні Сін-фа, яку співали женини. Старий добавив єго погляд і змішився;

— Спіши ся А-Пе! Сонце вже низько. Що скажуть сусіди, коли полішими на торжество съвіто родинне кілька кущів не покріпленіх компостом. Дармо глядиш на захід: не з твоєї сторони має прийти для тебе щастя...

¹⁾ загороди.

А-Пе похилив голову і дрібні єго руки скоро замигали над землею.

— Отче, атже ворожби зміняють ся часом! — сказав по хвили.

— О, так! Ворожби зміняють ся часом, але рідше зміняють ся мої постанови....

Не говорила вже до кінця роботи. Коли забравши імбрік і закинувши на плечі верхні одіж, сходили з горбка, сонце зайшло і налагій сумерк напливав від входу. На темніючі землі западювали ся ноги съвітла. З доохрестних піль громадки робітників ішли поволі ід хатам. З поблизу гаю вийшли дві жінки з купкою дітей і почали хребтом камінного валу обходити невеличке рожеве поле, приліпане немов ластівча гніздо до стрімкого горбка. Сильні стовпни з нетесаного каменя піднімали єго з долини. Вода капала по порослім мохом камінню, котре густо закривали повій і блюц. Діти щебечучи, бігли понад самою пропастию, але жінки, побачивши в долині мужчин, скрилися за корчі. А-Пе мимохіть вже коло дому обернув ще раз голову в їх сторону. Отець удав, що нічого не бачив. На подвір'ю, окруженні високим обмуром, застали вже дванадцятьлітнього І-По, котрий лише що привів вола із спілкового млина.

— Ви замутили худобину! — сказав строго Уанг-Мінг-Тсе, дотикаючи рукою зіприлих боків вола.

— Зерно було трохи вогке, тату! — боронув ся І-По.

— Так. Невинна худобина мусить терпти за лінівство людей.... Витри єго соломою і заведи до обори.

день. Французький амбасадор у Відні марграff Ресерво доніс 20 падолиста своєму правительству, що австрійська дипломатия предкладає жадати від султана реформ, які одні можуть успокоїти християнське населене європейської Туреччини. Після цього проекту належало би утворити добру заграницю жандармерию, знести десятину, яку платять лише християни. Міністер Делькасе сейчас зателеграфував до Петербурга і звідтам прийшла відповідь дня 1 грудня, що ті реформи суть дійстно доконечні. Зараз потім амбасадори заявили султанові, що мусить перевести реформи не лише в Македонії, але в цілій європейській Туреччині. Але що Порта не досить рішучо приняла ся за свою реформу, тому г'р. Ламсдорф відбув свою подорож до Болгарії і Сербії, як і на віденський двір, щоб показати Туреччині, що існує як найголовніше порозуміння і половичні средства в справі македонській не поможуть. У Відні рішено успокоїти султана що до єго прав і не жадати від него нічого такого, щоби їх зменшувало, але з другої сторони дуже рішучо домагати ся дальше загальних реформ в адміністрації європейської Туреччини.

Н О В И Н К И.

Львів дні 9 го лютого 1903.

— Виділ рускої захоронки у Львові просить всіх своїх членів о ласкаве надісланні членських вкладок за рік 1902—1903, позаяк товариство головно з тих вкладок удержує бідні рускі діти. Гроші відсилати можна на руки касиерки п. Панькевичової, або до „Клубу Русинок“ кождої середи межі 5—7 годиною вечором. Оплата річна випускається лише дві корони, просить ся отже о як найчисленнішіше висуване до так важної інституції.

— В інституті товариства „Руских жінок“ в Станиславові було в півріці 20 учениць. З тих при класифікації в школі одержали 7 поступ дуже добрий, 11 добрий, 2 достаточний. Зного поступу не було. Виділ приняв до інституту кваліфіковану учительку для помочи в науці і пагляду, наслідком цого інститут розвивається що раз красніше. Позаяк інститут має дуже просторе і красне помешкання, може привніти виділ ще 5 до 8 панночок. Зголосження у частотельки п. Вітапинської (ул. Гілера ч. 12 — бічна від Липової).

— Про селянську бурсу в Станиславові пише о. Кульчицький: В бурсі є 35 учеників. З тих 5 одержали II. класу в I. півріці, прочих 30 поступ добрій і дуже добрий. До „Селянської бурси“ прийняв я учеників без огляду на поступ і приготовлення а також без огляду на те, чи і оскільки може ученик складати на своє удержане. П'ятьох учеників складає місяць по 4 К, п'ять єсть безплатних, прочі складають ще віктуали. — Мимо того, що бурса не мала ніяких фондів, ані їх не має, бурса удержує ся, бо ходить о щиру ошіку і поміч для пайбіднійших, що хотять користати з науки. Що хвиля зголошується ся нові ученики, котрі хотіли-б піддати ся ригорові і пильно учити сл. Треба, щоби така бурса могла і сотку учеників примістити, а се вже залежить лиши від нашої суспільності. Тому відзываю ся до всіх, кому лиш на серци народна просвіта, не забувайте на „Селянську бурсу“ в Станиславові. При всякій нагоді збирайте датки, щоб бурсу удержати і розвинути. На таку ціль нехай ніхто не жалує труду та своєї лепти. Датки в натуральних прошу присилати до „Селянської бурси“ при ул. Липової ч. 95 (коло города), датки в грошиах на руки підписаного. — О. К. Кульчицький.

— Товариство „Труд“ у Львові (Ринок 39) з уваги на наближаючий ся сезон збільшило персонал своїх робітень добірними фаховими робітницями, так, що буде в можності виконати як найлучше всі замовлення на час. Поручаємо проче наші робітні ласкаві памяти наших Вп. Пань і надіємося, що з замовленнями своїми на сей сезон і в будуще не поминуть нашого товариства, а ми доложимо всякого заходу, щоби їх вдоволити.

Рівно ж поручаемо наші робітні в виготовлені

віо в етапах виправ від найскромніших до найвищих по уміровані ціні. — Подавамо також до відомості, що з днем 2-го лютого 1903 отворили ми при нашім товаристві тримісячний курс граff тів, до ведення котрого придбали ми одну з найкращих фахових сил. Вписове 2 кор., оплата місячно по 4 кор. Наука відбувається буде кожного дня з виїмкою неділь і свят від 3 до 5 год. з полудня. Се рідкий случай за дешеві гропі навчити ся гафту. — Дирекція

— Русский народний театр, під дирекцією п. Губчака, гостив в 1902 році в 12 місцевостях, і дав 208 представлень, т. є. 4 що тиждня. Між виставленнями драматичними творами було 9 нових, а іменно: „Ніч“ Оркана, „Пісні в лицях“ Кронівницького, „Як ковбаса та чарка, то минає і сварка“ Старицького, „Невольник“ Кронівницького, „Будка ч. 27“ Івана Франка, „Бурлака“ Карпенка Карого, „Хазяїн“ Карпенка Карого, „Катерина“ Аркаса, „Відьма“ оперетка Яновської-Лисенка. Преміювані минувшого року три драматичні твори виставить руский театр перший раз у Львові. — Емерітальний фонд артистів руско-народного театру вносив з кінцем року 1902 6594 К. і 87 сот.; в р. 1902 зірів той фонд о 505 К. 42 сот.

— Цигани, що людским тілом годують медведів. З Мархеї, в долині Австроїї, доносять: Дні 7 с. м. переходить через се місто ватага циганів, котра вела з собою всіх великих медведів і кілька коней. Жандарми відтранспортували туту ватагу до Асперн а звідтам відставили її на Угорщину. Отже з Малячки на Угорщині наспіла до Мархеї така вість: В лісах близько Малячки, що належать до маєтності князя Пальфіго, рубали два Словаки дерево, коли надійшли цигани. Один з тих дроворубів, побачивши циганів, пеперупив ся і сковав ся між галузями дерева. Звідтам видів, як цигани зловили одного із своїх товаришів, заткали ему рот і звязали, а відтак кинули медведям. Дроворуба такий взяв страх, що він ще довго по тім, коли цигани пішли, не важив си вийти із своєї криївки, але остаточно пішов до Малячки і дав там знасти жандармам. Жандарми пігнали зараз за ци-

— Приходив купець чаю, але давав ціни такі низькі, що я не посилає сего до тебе — перебила бесіду дитини Та-Ніянг.

— Шкода! — сказав задуманий Уанг. — Ціни скоро спадають. Кілько давав?

— Давав съмішно мало. Впрочім сказав, що верне. Не знаю, чи можемо продати за ту ціну. Не покриємо відатків....

— З року на рік гірше. Земля і робітник дорожкіють а ціни чаю, рижу, бавовни упадають.... І так всюди, і так всі.... Чим то скінчиться? Звідки іде?

Уанг в задумі підніс вказуючий палець до висоти уха і похилив голову на бік. Синові доконче треба шукати жени, а нема грошій на оплачене свахів. Заки не дізнається о намірах сусіда Чев, мусить держати в непевності дитину.... Що робити: лекше не допустити до серця надії, як з нею розстати ся! Поглянув на А-Пе. Той саме встав і пустився до дверей.

— Куди?

— Іду ворота замкнуті.

Молодий Хінець, ваки запер тяжкий, деревляний засув воріт, виглянув на улицю. Пітьма і тишина залишили околицю; гасли огні в засиплюючих фанзах; лише над рікою ще блімали червоні съвітла — з плаваючих домів і кораблів, вилітали у воздух спізнені ракети на честь Водного Змия. З Заходу налітали теплі подуві і несли острій запас ліяньїв та солодкий жовтих азалій. А-Пе запер нагле ворота і обернув лиць до звізд, що заглядали прихильно до єго родинного гнізда, відділеного тепер від цілого съвіта високим і сильним муром.

* * *

На другий день було съвято. А-Пе, що вставав перший, пробудив ся пізніше, як звичайно. Сонце вже зійшло. Веселе его промінє, падучи скісно на ґанок, вдирало ся крізь велике на цілу стіну вікно до головної кімнати дому і заливало єї ярким съвітлом. В глубині — в кімнатах спальніх родин, заставлених параванами був ще приемний холод і сумерк.

А-Пе обудив слугу і молодші діти. Вскорі по тім висунула ся мати із спальні, видала з комори снідане, заглянула до дітей, що спрятали в головній кімнаті, прибирави цвітами родинний престол і вернула осторожно до мужа. Присіла коло него. Хвильку розмавляли тихо про А-Пе, про недостачу грошей, про непроданий чай, про те що в каналах висхла від снеки вода, про чим раз більшу дорожню землю. Вкінці шепти дітей зібраних під дверми перервали їх розмову. Та-Ніянг підсунула ся з усміхом; Уанг ударили три рази в підлогу. Сейчас з поза парадану, що власняв вхід, висунувся з одної сторони І-По з мітоліками під пахою і китицею в руках, а з другої війшла Гонг-Ю з мідницею горячої води і плаваючими в ній платками флянелі.

— Ох, І-По, лише мене не трут, не удар мене! — кричала, приступаючи поволені, між тим як живий хлопець вибіг наперед, зручно поклонився родичам, віддав китицю і почав числити їх річи.

— Тату, на дворі прекрасно, ясно і тихо, але А-Пе каже, що буде горячо, що треба буде вола завести до ріки, аби викупав ся, то може би я пішов, тату!

— А що робить А-Пе?

— А-Пе був недавно в оборі. Не знаю, що тепер робить, бо ми довго стояли коло вашого порога...

Уанг поволі одягав ся при помочі дітей в съвяточну одіж; Та-Ніянг занесла бабуни річи, цвіти і снідане.

Тимчасом А-Пе вернув знад каналу з пуками съвіжих цвітів, уставив їх в вазонах під погонею з т. бличками предків, відступив і прижмурюючи очі від съвітла, приглядав ся свому ділу. Соношне съвітло широкою філею переходило крізь папір вікна, заломлювало ся в тоненькі вигляджені мушлях „до виглядання“. Ясний пил брилянтовий, перетинаний дуговими смугами, красив і золотив цвіті, овочі, деревляні мисочки з жертвенною ѹдою, голубі вази, великі цинкові съвічники і золоті написи на ярко-червоних лентах паперу, заві-

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів,
Ринок ч. 10

„ДНІСТЕР”

дім
„Пресвіти“

одиноке руске товариство, засноване в р. 1892, обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу проти шкід отневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. е. надвипшку з оплат, розділяє межи членів яко звороти; в послідних трох літах виносив зворот 8% .

„Дністер“ виплачує шкоди дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ. виплатив 6.064 відшкодовань в загальній сумі 3,187.258 кор.

„Дністра“ поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадності.

„Дністер“ посередничить при позичках на жите в краківськім Товаристві.

„Дністер“ відступає часть провізії з таких обезпечень на рускі добродійні ціли; для того на жите треба обезпечати ся тілько через „Дністер“.

„Дністра“ фонди виносять з кінцем 1902 р. 838.364 кор. і всі уміщені в цінних паперах пушлярних.

„Дністер“ уділяє агенції селянам, особливо там, де ще не роблять єго агенти.

„Дністра“ агенти заробили 432.000 К провізії.